

Опис порожнини

Печера Газова (Такханкутська- 5) розташована у південно-західній частині Тарханкутського півострова, на північний захід від печери Тарханкутська-4 (тунель Чуча). Печера лежить на одній лінії з печерою Тарханкутська 4, з іншого боку бухти. Координати печери 45° 20' 04,47", 32° 34' 12,64"

Печера є карстово-абразійною порожниною. Вона розташована на території Отлеської спелеологічної ділянки Тарханкутського карстового району. За кадастром Кримської області (куратор Амелічов Г.М.) порожнина маркується 1010-5 (№ квадрата та № порожнини).

Протяжність печери - 54,5 м; площа – 330,1 м²; обсяг - 1350,9 м³.

Печера створена абразійною діяльністю моря в карстової порожнини, що вже сформувалася. Печера знаходиться на рівні моря. Глибина води у ній (глибина затоплення морем) сягає 3,5 м. Висота склепінь над водою – 6 м. Перерізи мають переважно трапецеїдальну форму з плоским склепінням. Ширина печери досягає 9 м. Орієнтована печера на 320°. Печера є злегка вигнутим ходом. Вона ділиться на дві, однакові по довжині частини, що відрізняються один від одного. Ближня частина являє собою широкий і високий прямий хід переважно трапецієподібного перерізу. Стіни та покрівля його незграбні. Середня висота ходу 5- 6 м, у тому числі 3- 4 м затоплено морем. Ширина 4- 6 м. На цій ділянці переважає механічну дію хвиль, яка повністю перетворила, первинну карстову порожнину. На вході висота печери досягає 13 метрів (4 метра перебувають нижче рівня моря), а ширина досягає 12 м. Далі від входу, висота різко зменшується до 7 м далі, поступово до 4 м, у районі вузькості. За вузькістю, характер печери змінюється. Вона стає набагато ширше 7- 7,5 м, і нижче - 2- 2,5 м. Перетин стає плоско-склепчастим. Ця частина печери зберегла більше рис свого карстового походження.

Печера закладена в середньо-сарматських товсто шаруватих органогенних вапняках білого з жовтуватим відтінком кольору. Товщина шарів від кількох десятків сантиметрів до 2- 3 метрів. Вапняк щільний. Доповнення. Верхня частина печери, біля самого входу, закладена у шаруватому вапняку. Майже все дно печери вкрите піском, від привходової частини до початку кам'яного навалу наприкінці печери. Іноді у піску зустрічаються окатані валуни. Пісок чистий, добре промитий, великий. Навіть у найдальшій частині печери, на його поверхні спостерігається хвильова бриж. З боків зали зустрічаються скельні ділянки дна, добре згладжені хвильовою абразією. На самому вході в печеру, на піщаному дні, лежать великі плоскі незграбні брили вапняку. Кам'яний навал, наприкінці печери, складений слабо окатаними брилами і валунами вапняку.

Нижня частина печери на глибину до 4 метрів затоплена морем. Під час вивчення печери в ній було відзначено наявність сірководню, який є у ній у невеликих кількостях, а у вітряні дні не спостерігається. Наявність сірководню можна пояснити процесами сульфатредукції. Доповнення. Майже все дно печери затоплено морем, тільки в самому кінці знаходиться навал каменів, що виступає над водою. Глибина води на вході 4 м. Далі вона поступово зменшується до 2,5 м, у районі вузькості (Т.1). За вузькістю, глибина різко зменшується і становить майже по всьому залу 0,8- 0,6 м. Під час відвідин печери у 2009 та 2010 роках запах сірководню не відчувався.

На вході стіни у верхній частині покриті чорним лишайником і мікроскопічними зеленими водоростями. По кромці води стіни покриті нальотом коричневих водоростей. Далі в глибину печери, чорний лишайник зникає і залишаються лише зелені та буро-коричневі покриви, які ще далі від входу стають переважаючими. За вузькістю, стіни у верхній частині чисті, а в нижній, покриті плямами бурого нальоту.

Печера відома. Вона була відкрита та описана у 1969-1972 роках, в результаті досліджень Інституту мінеральних ресурсів. План порожнини не опубліковано, але мабуть складено В обліковій картці описи печери наводяться за статтею Попова В.Ф. та Шутова Ю.І. з доповненнями зробленими у 2009 та 2010 роках. Морфометричні показники печери за старими даними – довжина 42 м. Певне цю печеру визначає В.Г. Карпичев, у розділі «Грот «Водолаз», присвяченій порятунку одного з аквалангістів, під час шторму. Місцеві екскурсоводи і зараз

називають цю печеру « печерою Аквалангістів »; «Печерою Водолазів»; «Печерою загиблих аквалангістів».

Печера оглядалася членами експедиції 2009 року, Проніним К., Пунько Д., Пірко А., Кір'язова А.; у ній проводилася фотографування. 30.07.2010 р. у печері проведено топосъемку групою у складі Ощепкова О., Левченка О. та Главацького В

Опис складено. Проніним К.